

یلتقی یلی

برنجی ییل

تاریخ تاسیس

اوچونچی سان

برنجی جلد

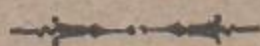
۱۳۲۴ سنه

۵ صفر الخیر

الدین والایب

نامنده

مجله اسلامیه در

۲۰ نجی ربیع اوّل

۱۳۲۴ سنه

۱ نجی مای

۱۹۰۶

محرر و صائب امتیازی ایچون آدریس :
قزان ملا عالم جان .

خاریطو مطبعه

قزان .

تاریخ تأسیس

سنه ۱۳۲۴

۵ صفرالخیر

الدین والادب

نامنده

مجله اسلامیه در

سنه ۱۳۲۴ ۲۰ ربیع اول
۱۹۰۶ ۱ مای

محرر وصاحب امتیازی :

قزان خدام علمندین

ملا عالم جان البارودی.

К А З А Н Ь.

Лито-Типографія И. Н. Харитонова.

1906.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بسم الله الرحمن الرحيم قرآندین بر آیت بولماقینه کوره تفسیر و معناسینی یازونی تیوشلی کورادی.

(الله) لفظی: هیچ کهچیلکی بولماغان، بر یاق برله ده باشقهغه محتاج بولماغان، هر قندای کامل و کورکام صفتلی نرسه او یلاسنک شوندین ده یونارغیراق در جهده کامل و کورکام صفتلی بولغان، تینک و اوخشاشی بولماغان بتون خلقنی یوقدین بار قیلغان و هر تیل گانینی قیلا آلا تورغان پاک دانقه اسمدر. نیندای کافر و مشرک بولسون (الله) لفظینی ایکی نرسه گه ایتمگانلر بر ذاندین باشقهغه اطلاق قیلماغانلار عقلری نی قدر شیطان و وهمگه ایارگان کشیلر ده حقیقه الله ننگ ایکی بولماقینی درست کورمگانلر * باری ساتاشوب اللهغه یقین بولو قصدی و آننگ رضالقینی تابو نیتی بر له گنه الله ننگ دوستلاری دیوب او یلاغان ذاتلار ننگ صورتلرینی تیوشسز آرتق الوغلاغانلار * باره باره اول صورتلرگه یا که اول صورت ایگالارینه عبادت قیلا (تابونا) باشلاغانلار. آنلار نی معبود معناسی ایل آزوب (اله) دیگانلر هنوز (الله) دیگانلر * الله دین باشقهغه عبادتنی درست کوردلری او چون الله ننگ رضالقندین یراق توشکانلر الله ننگ چیکسز قهرینه دوچار بولغانلار.

الرحمن الرحيم لفظ لرنده لغت واشتقاقلاری سارتین علماء کوب یازغانلار کوب توری احتماللار سویلگانلر منم او یهجه شیخ سعد الدین الشیرازی غه نسبت ایرلگان وخراسان وهندستان طرفلارنده یازلغان قرآن شریف نذک سطر (یول) لاری آراسینه یازلغان فارسی ترجمه سنده بو مبارک افظلار نذک ترجمه - لری تیوشلی روشجه بولغان تکرار و تکلف شبهه لرندین یراق توشکان: الرحمن = بخشاینده. الرحیم = مهربان دیگان *

بخشاینده بلغار ترکیسند باغشلاو چان بیر و چان دیگان سوزلرگه توغری کله. مهربان شفقتلی معناسینه یقین معناده در آنلارغه مهربان کونکلی مهربان یوراکلی دیولادر الله ده یورک و کونکل اثبات ایدلمسه ده شونکا یقین بولغان (انعامنی ذاتی نذک تیلای) دیهک کبی معنی مراد بولور.

حاصل اللهنی نعمت بیر و چان کوب احسان ایدو چان، هم بو بیرماکی واحسان قیلماقی ذاتی نذک تیلای گانندین واوزی ایستکاندین بنده سی حقنده شفقت وانی قزغانو کبی صفتی بولغاندین دیوماقتا ودر * دنیا پادشاهلاری یا که باشقه جووارد کشیلر کبی آز نرسه گنه دنیا نرسه سیگنه بیرگان ذاتنی چین چین بیر و چان باغشلاو چان دیهک اورنلی بولمای شول سبب دین (رحمن) لفظی عرب تلنده الله دین باشقه غه ایتولمای *

وهم بر نعمت بیرگان کشی ایر کسز یا بر کشی دیملگان دین یا که رباع دین یا که بر فائده امیدندین بیرسه اول کشینی رحیم دیولمای بلکه بر فقیرنی قزغانوب آنکا کونکلی بکاروب بیرسه رحیم دیوله مرحمت ایکاسی دیوله الله نذک بیر و چانلگی اوشبو قیاسجه باری اوزیننک بیرونی سویگانندین بنده سینه بخشیلق تیلای گانندین بولادر.

علماً نذک فعلان وزننک بر فعلننک تکرار صدوری، اثری نذک کوبلگی آنکلانا؛ فعیل وزننده اصل فعل نذک ثبوتی آنکلانا دیو بیانلری بز ایتکان سوزگه موافق کلادر.

۱۴ نچی عصر مز نك محققا رندین مفتی مصر شیخ محمد عبده (رحمه الله) بیانی هم اوشبو معنای آچیق آنکلاتادر.

بسم الله نك تفسیرنده مدرسه محمدیه نك ایکنچی مدرسی احمد جان افندی مصطفی زاده نك تحریری ایله اکتفاء ایدلادر:

بسم الله الرحمن الرحيم نك

ترجمه شریفه سی: کوب رحمت ایدوچی مرحمتلی الله تعالی نك اسمی برلن بو اشنی اشلایهن. بز مؤمن ار هر خیر دیو او یلانغان اشنی الله تعالی نك اسمی برلن اشلا رگه بیوراغانمز هم اشلایهز هر قایو اش الله تعالی نك اسمینه اشلانسه، حقیقه خیر و چین اش بولوب آندن استالگان مقصودغه ایرشله در؛ چونکه بر الوغ کشی نك اسمینه اشلانگان اشده اوبینغه و «نیچک الکی آلی» غه نسبت ایدامز وقارشی طرفندین هم اول کشی نك مقدار نچه قارشودین هم قاچولونور بلکه بولدرغه طرشولور و اشلاوچی کشی اوز نچه نیقدر کیم کشی بولسه ده، بایاغی الوغ کشی نك اسمی برلن بولغانغه قدرسز ایدامز. بلکه الوغ کشی نك اوزینه قیلنغان قدر و حرمت بونکا هم قیلنور. بونک بولای بولغانینی، کوز آلدمزدهغی اشلر کورستادر. بس بر کشی بر اشنی چینلاب الله اسمی برلن اشلاسه، اول اش نیچک اوبینغه و اعتبار سزلقغه (نیچک بیتدی آلی غه) نسبت ایدلسون، البته ایدلماس اشلاوچیسى نچوک قدرسز قالسون البته قالماس، یاخود قارشی طرفدین قارشیلق کوروب مقصودینه ایرشمای قالسون البته قالماس.

اش بولای بواوغه قاراغانک هر مؤمن نك اشی چین خیرگنه بولوب، آندین استاگان مقصودینه ده ایرشمای قالورغه کرکماس ایدی. ولکن واقعه (حال) ایسه، کوبرک وقتده بونک خلافین (کیر بسین) کورستادر.

ایمدی بوننک سببین قاراساق، دایلمز ننگ او لگی سوزی (بزمؤمن لر
 هر اشنی الله تعالی ننگ اسمی برلان اشلیمز) گه قارارغه کرک. چونکه بز
 هر اشنی الله تعالی ننگ اسمی برلن اشلیمز یعنی هر اش ننگ او لنده بسم
 الله آهنی تل برلن ایتهمز. ولکن چن چنده اشنی الله تعالی ننگ اسمی
 برلان اشلامک، اش ننگ باشنده الله تعالی ننگ اسمین تل برلن ایتهمک کنه
 ایهمس، بلکه بو اش الله تعالی طرفندین اشلانورگه تیوش اش ایکن
 « بو اش ننگ وجودکه (بارلق عالمینه) چغوین الله تعالی مندین استای
 تورغان بولورغه کیرک » دیو آنیق بلوب بولدر رغه کرشمک - وطر شمع در،
 وشول اوی ننگ کونکلده قوتلانا کنندین تل برلن ده بسم الله الرحمن
 الرحیم دیمکدر.

والحاصل بسم الله آه ایتوچی ذات اشیننگ بولورغه تیوشلی لگنده
 وچن چنده بو اش الله تعالی ننگ اشی بولماقنده کونکلین کیمنده بر بای ننگ
 وکیلی کبی بر حال گه قویهمق وشونلقدین بسم الله الرحمن الرحیم دیمک
 لازم در. بو بیان آنکلانسه، حدیث شریف ده: اسم الله برلن اشلانمگان
 اشدین مقصودغه ایرشولماس، وفقهاننگ سوزنده « حرام قطعی گه بسم
 الله آه ایتهمک کفر در » دیکن مبارک سوز لریننگ حکمتی بیک آچق آکلانادر.
 والسلام علی من اتبع الهدی. احمد جان

بسم الله الرحمن الرحیم درست روایت وقوتلی درایت (دلیل) گه
 کوره قرآندین بر آیت در * باری علماء مدینه و بصره و شام سورۀ فاتحه دین
 وهم باشقه سورۀ لر دین بر جزء (کیساک) بولماینچه آیورم بر آیت بولوب فقط
 بر مرتبه ایندر لگان قرآنده سورۀ لر آراسینی آیورمق ایچون گنه هر سورۀ
 آلدینه یاز لغان دیو ایتکانلر حنفیه منهبنده مشهور و درست روایت اوشبودر *

علماء مکہ و کوفه برآة سوره سندیین باشقه هر سوره دین جزه هر
سوره برله قات قات اینگان دیگانلر شافعیه قاشنده مشهور اشبور وایتدر *
نمازده سوره فاتحه دین الوک بسم الله او قومقنک سنت بولمقی مشهور
وکوب کتابلرده مسطور (یا زلمش) بولسهده امام زیلعی شرح کنزده
و باشقه بایتاق عالمر واجب بولمقینی درست تابقانلار *

سوره فاتحه دین صونک هر سوره او لنده (یا شرین) ایتونی امام محمد
آرتق کورگان، و درستلگی بالاتفاق، و امام ابوحنیفه گه کوره کورکام
ایدکی فتح القدیر دین آنکلانا مسئله نیک تفصیلینی سید ابن العابدین
الدر المختار هاشیه سنده سویلگان *

نماز دین طشقاریدهده برآة سوره سندیین باشقه سورهنی باشندیین
اوقوغانده اعوذ صونکنده بسم الله ایتمک تیوشلی * سوره اورتالقدین
باشلاغاندهده اعوذ هنوز حاجت ولکن بسم اللهده اختیار اوقوسه یخشی
ایتماسه ضرر و نقصان یوق * برآة سوره سینی باشلاغانده بسم الله ایتمگان
آرتق * امام شاطبی حرز الامانی ووجه التهانی دیگان کتابنده
(ولابد منها فی ابتداءک سورة سواها و فی الاجزاء خیر من تلا) دیگان *
یعنی سوره برآندیین باشقه هر سورهنی باشلاغانده بسم الله کورک،
اورتالقدین و آرادین اوقوغانده اوقوچی اختیارلی، ایتسه ایتماسه
درست دیمکدر *

فرستلی بولغانده اعوذ صونکنده بسم اللهنی اوقوسه ضرور آداب
جمله سندیین بولمسهده اولی کورلادر * ولکن گاه قالدوغان کشی هیچ
قصورلی و عیبلی دگل * خطیبلرنیک (سوره باشندیین اوقوماغانده) تعوذ
برله اکتفاء ایدولری اوشبو اصلغه مبنی بولغان درست اشدر * اما

تعوذ قیلمای باری بسم الله برله آیت او فوموق آداب تلاوتنی بلمگاندین
یا که بر تعصبدین توغان عیبر *
هر شاگردنک تلنده بولغان کل امر ذی بال لایبداً فیہ ببسم الله

الرحمن الرحیم فهو اقطع^(۱) یا که ابتر حدیث شریفی اوستکی قات اویده
قرآنکده هر وقت بسم الله ضرور لقنی آنکلاتساده شیخ محمد حفنی شرح
جامع صغیرده (امر ذی بال) نی شارع طرفندین بسمله گه باشقه مبدأ تعیین
قیلونماغان امر مراد دیگان ایچون بو امر دین خارج بولسه **کَرک**
چونکه قرآن او فوده تعوذ مبدأ ایدلگان *

رسول الله ننگ (صلی الله علیه وسلم) آتا و آناسی

رسول الله ننگ (صلی الله علیه وسلم) آتا و آناسی توغر یسنده ادب
ساقلامق، ویهانلق برله یاد ایتودین یراق بولو هر مسلمان اوزره لازم
بولغان ادبدر. آنلارنی کفر اوزره وفات بولغانلار، یا که عذابده لار
دیپک کر که اسکله قورقنچ اشنی یوکلاو آچیق بر ادب سزلککه کرشودر.
آنلارننگ زمان فترتده (پیغمبر کلگانچی) وفات بولغانلاری ایچون
عذابدین قوتولولاری توغر یسنده اشانچلی سوزلر بار. وهم تر یلوب
رسول اللهغه (صلی الله علیه وسلم) ایمان کلتوردیلر دیگان تورلی طریق
برله روایت قیلونغان حدیثلر بار. وهم قس بن ساعده^(۲)

(۱) حدیث منکورنی سیوطی و آلوسی سوزلرینه بناء ابو هریره دین حافظ
عبدالقادر رهاوی اخراج ایتکان عجلونی نقلینه بناء ابو داود اخراج ایتکان.

(۲) قس بن ساعده الایادی جاهلیت وقتنده حقنی آنکلاغان اللهنی توحید
قیلغان رسول الله ننگ (صلی الله علیه وسلم) پیغمبرلگندین الوک اوق پیغمبرلگینه اشانغان
خلقغه فائدهلی کوب سوز سویلگان عکاظ بازارنده تایاق تایانوب؛ ایلگه مکهدین
پیغمبر کلور، حقنی آنکلادر دیو سویلگان خطیب العربدر.

زيد بن عمرو بن نفيل^(۳) كبی؛ بونلارده جاهليت وقتنده وفات بولغان بولسه لارده اللهغه وآننك برلكينه اينانغان بولولاری ده بعض شعرلرينه وسوزلرينه قاراغانده يراق كورلمگان. شول سبباردين آنلار حقنده حتى حضرت عبدالمطلب حقنده يخشيلق برله گنه سويلمك كرك. هيچ بولمسه تيلنى ساقلاب سكوت قیلو كرك. بر عادتجه گنه كشيننك آتا آناسينى يا كه بالاسينى يا كه يقين قرنداشينى عيبلاب سويلانسه و بر يمان اشنى آنكايوكلادلسه (آننك عيبى كرك چين بولسون كرك تهمت بولسون) اول كشيگه بيك اغير كلادر كونكلى رنجيدر قولندين كلسه سويلاوچيدين اوچ آلاسى كلادر، آرالارينه دشمانلق توشادر. رسول الله نك (صلى الله عليه وسلم) آتا و آناسينى يا كه باشقه يقيننى آلاى بولاي ديو سويلمك و آنلارغه هيچ كركسزگه بر عيب (درسته و خطامو) يوكلاتمك البته رسول اللهغه (صلى الله عليه وسلم) اذا (رنجو) ايرشدر و والوغ ادبسزلك قیلو بولماقندين بيك قورقوتوش. پيغمبرنى رنجوتكان كشيگه الله نك لعنت قیلوی قرآنده ايتولگان .

خطبه لری جمله سندنين : امام محدث ابو نعیم دلائل النبوه کتابنده عبد الله بن عباس دين (رضی الله عنهما) نقل ايتكان اوشبو خطبه سی ایمان و توحیدینى آنكلاتادر. سيعلم حق من هذا الوجه (واشار بيده نحو مكة) قالوا له وما هذا الحق قال رجل من ولد لؤى بن غالب يدعوكم الى كلمة الاخلاص و عيش الابد و نعيم لا ينفد فان دعاكم فأجيبوه ولو علمت أنى اعيش الى مبعثه لكنت اول من يسعى اليه .

ترجمه سی : مکه ياغينه اشارت قیلوب شول ياقدین تيز حق بلونور (نينداى حق ديو سوردقلارنده) لؤى بن غالب نسلندين بر اير سزنى اللهغه خلوص سوزينه منكولك تركلك كه توگانماس نعمت كه چاغرر سزنى چاغرسه طنكلانكز آننك يبارلويناچه تريك قالسام آننك سارى تروشويچى اول من بولور ايدم. ديگان .

خطبه ده اول اما بعد ديگان، يازوده اول من فلان الى فلان ديگان اوشبو كهمسه ديورلر. اوزاق يشاب رسول الله نك صلى الله عليه وسلم اوائل بعثتنده وفات بولغان

(۳) زيد بن عمرو بن نفيل امير المؤمنين عمر نك (رضی الله عنه) عمى عشره

شاگردلرننك تيلانگان درسلرندين بىر فلسفه دينيه
 فلسفه دينيه نرسه؟ فلسفه دينيه: دين ننگ احكامنده اولغان حكمت و فائده.
 دينى فلسفه سى برله آنكللاو: حكملر ينگ عقلغه موافق ايد كينى و قرآنغه و پيغمبر
 كه اينانماغان كشيگاده اول حكمنى انكار ايتماسلك ايدوب آنكللاو روشنچه
 بولا. علماء دين بو معنائى احكام شرعيه ده گى حكيم و مصالح نى آنكللاو ديوتعبير
 ايتكانلر بو مسئله ده بعض علماء ننگ فكرى: الله نى بيوردى حكمت و فائده سيني
 تيكشورماي قبول ايتوتيووش فائده سيني و حكمتنى ايزلاو و آنكللاو حاجت
 دگل مجردتعبدلازم ديسه لرده كو برك علماء و تحقيق صاحبلى بولغان فقهاء
 بوسوزنى راست كورمگانلر * و قرآن و حديث بيانلارينه كوره احكام شرعيه ده
 كوب تورلى حكمت و مصالحلر بولماقيني و اول حكمت و مصالحلر نى آنكللاوده

مبشره دين سعيدننگ (رضى الله عنه) آتاسى و جاهليت وقتنده اوق توحيد و ايمان اوزره
 بولغان ذاتدر. امام ابن سعد و امام فاكهانى حضرت عامر بن ربيعه دين روايت
 ايتكانلر كه آنكا زيد ابن عمرو ايتكان: انى خالفت قومى و اتبعت ملة ابراهيم و اسماعيل
 و ما كانا يعبدان الاوثان و كانا يصليان الى هذه القبلة و انا أنتظر نبيا من بنى اسماعيل
 يبعث و لا ارانى ادر كه و انا اومن به و اصدقه و اشهد انه نبى و ان طالت بك حياة فاقراه
 منى السلام قال عامر فلما اعلمت النبى صلى الله عليه وسلم بخبره رد عليه السلام و ترحم
 عليه و قال رأيتاه فى الجنة يسحب ذيو لا.

ترجمه سى: من ايلمگه خلافتق قيلدم ابراهيم و اسماعيل عليهما السلام ملترينه
 اياردم آنلار بتلارغه تابونمايلار اوشبو قبله سارى نماز اوقيلار ايدى اسماعيل عليه
 السلام نسلدين بر پيغمبر يبارلور آنى كوتامن ولكن آنى كوررمن ديو اويلاميم
 آنكا اشانام آنى راستلايم و آننگ پيغمبر ايد كينه گواھلق و يرام اكر سننگ
 (اى عامر) عمرنگ اوزون بولسه مندين آنكا سلام اوقونك.

عامر رسول اللهغه (صلى الله عليه وسلم) آننگ خبرينى ايرشدرگاچ رسول الله
 (صلى الله عليه وسلم) سلامينه جواب قايتارغان (سلامنى آلغان) رحمت اوقوغان جنتده
 ايتا كلرينى استوراب يورگانينى (بيك قوانوب يورگانينى) كوردم ديگان.
 قس وزيدنتك ازون حاللرينى شيخ محمد بن عبدالباقى زرقانى شرح المواهب اللدنيه ده

ایمان ایچون قوت و قلب ایچون شك و وسوسه دین طنچلق و اعداء دین طرفندین قیلونه تورغان شبهه و وسوسه لر قار شولقنده الوغ قورال حاصل بولادر دیگانلر کبار محققین دین غزالی^(۱) خطابی^(۲) ابن عبد السلام و صونکره شاه ولی الله^(۳) کبی مبارک ذاتلار بو بابتده کتابلار یازغانلار و هر کم باقغانده طالب حق بولسه - دین اسلامک حسنینی الله طرفندین بولغان قصورسز قانون کمالات ایدکینی آنکلارلق روشده بیان قیلغانلار. شارع نک اوزندین احکامنی حکمت و مصلحتلری برله آنکلاو روشینه کوندرو و آننک حاجت ایدکینه اشاره لر وارد بولغان. مثلاً الله تعالی نمازنی فرض قیلغان هر کمه نک موینینه یوکلانگان، اوتامک بورچی بولغان. والله تعالی اوزی نماز نک بعض حکمت و فائده سیننی ان الصلوة تنهى عن الفحشاء والمنکر ایه شریفه سیله بیان ایتکان. معناسی: نماز بوز و قدین ویات اشدین طیادر. چونکه نماز الله بیورغانچه خشوع برله بولسه (چین عبادت بولوب یتسه) قلبه ایمان نورینی قوتلاندر و عبادتکده محبتنی آرتدر و ایمان اشدین بیزدره باشلار

(۱) امام غزالی ابو حامد محمد بن محمد بن محمد الطوسی الغزالی بشنچی عصرده یتوشکان

حکماء اسلامدین صوفی فقیه در فلسفه دینییه و حکمة عملیه ده احیاء علوم الدین کتابی بتون دنیاده معروف و مقبول و باشقه کتابلری ده خصوصاً اصولده مستصفی و حکمة عملیه ده منهاج العابدین و منقذ ضلال کتابلری غنیمت سانارلق اثرلرندندر بشیوزده بشنچی سنه ده وفات بولغان رحمه الله

(۲) امام ابو سلیمان احمد بن محمد البستی فقیه متقی محدثدرکه اعلام السنن فی شرح

البخاری معالم السنن فی شرح سنن ابی داود کتاب اصلاح غلط المحدثین کبی تألیفات مقبوله صاحبیدر ۳۳۸ سنه ده وفات بولغان.

(۳) شاه ولی الله احمد ابن الشیخ عبدالرحیم الدهلوی فلسفه دینییه ده حجة الله البالغة

و حدیثده مسؤی شرح موطأ ترجمه قرآنده فتح الرحمن و اختلاف امتده ازالة الخفاء عن خلافة الخلفاء و سائر کوب فائده لی رساله لر صاحبی هندستان بلادنده علم حدیث و چین فقه ننگ رواج و شیوعیننک باعثنی محقق و متقی بیوک عالمدر ۱۱۱۰ سنه ده و در تنچی شوالده توغوب ۱۱۷۶ سنه ده دنیادین قایتقان حرمینده ایکی سنه قدر مجاورت ایدوب شیخ ابو طاهر مدنی کردی و غیرلردین سند حدیث و اجازت حاصل ایتکان رحمه الله تعالی.

اوشبو روشده تکرار عبادت ایدلسه اول کهنه فحشاء و منکر دین
طیولور و چین مسلمانلقغه کونولور.

اویقودین اویانغان کشی حقنده او لا قول یومق بر له بیورغاننده رسول الله
(صلی الله علیه وسلم) فانه لایدی این باتت یددیگان. قوی قاید قونغانینی
بلمای یعنی اوزی غافل وقتندک قوی نجسکه یا که ضررلی نرسه که تیککان
بولمق احتمالی بولغاندن طهارت او لندک قول یومق حاجت ایدکینی آنکلاتقان
بونلارنک امثالی ایات واحادیثده کوبدر.

حاضرگی زمانده کوب مملکت کافرلرنده راست دین ایزلاو
عقل و معارفکه موافق شریعت کر کسنو بلونه و کورله باشلاغان. اگر
دین اسلامک حقیقتنچه عقل و حکمتکه موافق و هر تورلی آنیق و آچیق
ثابت بولغان فن و معرفتکا مساعد ایدکینی یخشی آنکلا دلسه امید که اسلامکه
میل قیلورلار بلکه راستلقینی آنکلارلار و قبول ایدرلر.

یوقاریده اشارت قیلونغانچه زمانمزده میسیونیرلار هر عملکنده اسلام
دینی نندک ضررینه و خلقنی اول دیندین دوندر و گه اینک کیمنده آن دین
یراق ایدو که تر و شالار.

موندین صونک اگر هر کمنک امیدلنگانی روشده دینده هر کم
ایچون اختیار و حریت و یرلسه اسلام دینینی قبول ایتوده حکومت
طرفندین مانع بولماسه بیک کوب خلقندک دین اسلامغه یقینلاوی یقین
بولغاندین میسیونیرلار ایچون بیگرک اجتهاد وقتنی اسلام دینی قارشولقندک
تورلی تورلی حیل و وسوسه لر که یابشو زمانی واسلامندک حکم لرن دین
خلقنی بیزدرو که کرشو زمانی کیلادر. بس بز که بیگرک اسلامده
بولغان حکمت و فائده لارنی آنکلارغه و هر قایو شاگرد و ملت بالالارمزغه
بیک آچیق بلدر و گه کر شهک و تر و شفق لازم کلادر. تاکه مخالفلر

فار شولقنده معنوی قوتہز و ادبی قورالہز و دینی قورغانہز بولوب
 و کورلوب تورسون * مدارس عالیہ (یوقارغی درجہ مدرسہ لار) ده
 الوغ اجتهاد برلہ اوقوتورغہ و اوقورغہ تیوشلی فن اوشبو فن بولاسہ
 كرك. بو بابده تفسیر کبیر، احیاء علوم، حجة الله البالغة، رسالة
 حمیدیه، بایتاق فوائدی متضمندر .

لسان عرب و ادبیاتی

رسول الله نك (صلى الله عليه وسلم) مبارك سوزی: أحبوا العرب
 لثلك لاني عربي والقرآن عربي وكلام اهل الجنة في الجنة عربي رواه
 الطبراني والحاكم والبيهقي رحمهم الله تعالى.

ترجمہ سی: اوچ سبب ایچون عربنی سیونکز من عربدین قرآن
 عربچہ جنت اہلی نك سوزلری جنتدہ عربچہ بولغان ایچون. اسلام دینی نك
 رسمی تیلی عرب تیلی ایسکی بتون دنیا خلقینہ معلوم کم عربچہنی
 یخشیراق بلور قرآننی واسلامنی یخشیراق آنکلای آ اور. عربچہ آنکلاودین
 نی قدریراق بولاسہ شول قدر قرآن آنکلاودین و دین تانودین اوزاق توشار.
 چین دین تانوغان علماء کوب زماندین بیرو عرب لغتینہ محبت ایدوب
 بلورگہ و بلدررگہ تروش کلگانلر و عربچہ سویلاشو هر کم حقندہ
 فضیلت و کور کام خصالت، سوز سویلگانده عربچہ سویلرگہ تیوش

ايدكىنى آچىق سويلگانلار فقيه ابوالليث السمرقندى نذك^(۱) بستان العارفين
 كتابينه واعظ حكيم امام زاده نذك^(۲) شرعة الاسلام كتابينه باق.
 بز نذك بلغار و بخار مدرسه لرنده اون، اون بش سنه علوم و معارف
 آرتندىن يورولو بده عرجه سويلاشو ملكه سى حاصل ايتولماو و بو
 فضيلتكه التفات قىلونماو خيلا عيب سانالورلق و اصول درس لرده بولغان
 ترتيب سزلك علامتى ديورگه يرارلق الوغ نقصاندر. آخرى بار.

اصلاح مدارس حقنده جمعية العلماء نذك فكرى

قزان نذك جمعية العلماء هياتى مدرسه و درس اصلاحلى ايجون بولغان اوچ
 دورت جلسه لرنده مناسب كورگان اوشبو توبانده يازلاچاق ماده لر
 هر محل نذك هياة وكلا (كاميسييه) سينه عرض ايدلوب صونكره عموم اهل
 قزان وكلا سينك جمعية كبراسى (الوغ جمعيتى) ايلان دشورت صونكنده
 قرار و يرلمكى و بالفعل اجراغه قويولماق اميد ايدلادر بعون الله تعالى و كرمه

(۱) ابوالليث نصر بن محمد بن احمد بن ابراهيم الفقيه السمرقندى امام ابو جعفر
 الهندوانى دين اول امام ابوالقاسم الصفاردين اول امام نصر بن يحيى دين اول امام محمد
 بن سماعيل دين اول امام ابو يوسف دين اول امام ابو حنيفه دين علم فقه آل مشدر تفسير
 اخلاق و حكمة عمليه ده تنبيه الغافلين و بستان الغارفين فقه ده نوازل، عيون، خزانه الفقه شرح
 الجامع الصغير نام مبارك كتابلر يازغان. اصلى سمرقندىن آخير عمرنده بلخ ديارنده.
 بولوب ۳۷۳ سنه ده وفات رحمه الله تعالى.

(۲) امام محمد ابن ابى بكر الواعظ ركن الاسلام و امام زاده عنوانلارى بىرله
 معروف بولغان واعظ، فقيه، صوفى، و جيه ذات بولغان شرعة الاسلام اسملى كتابى بيك
 فائده لى افراط و تفریط سز اصول سلفكه موافق درس و مطالعه ايجون لايق مبارك كتابلر
 ۵۷۳ سنه ده وفات رحمه الله تعالى.

مادهلر

(۱) عموم اهل قزان (علماء و اغنيا و فقراء) بارچه مدرسه لرگه بر
 كوز برله بقار، و همه سينك توزوك و آبادلقيني تيلار؛ ياردم ايدرگه
 تر و شور، ضرر و نقصان حالنده بولمقينه راضى بولماس همه مدرسه نى
 اسلام اوياسى همه شاگردنى اسلام بالاسى ديونانور اتالغان و بيلگولانگان
 و قفلردين باشقه اعانه لرنى هر مدرسه ايچون بارچه خلقدين (بايلاردين
 و يوقسوللاردين) حاللارينه كوره بر قاچقغه (كاسهغه) جيوب محله
 و كيللرى نيك مشورتلارى ايله هر قايمو مدرسه نيك حاجاتينه شول بر قاچقدين
 صرف ايدلور بوماده قرار و براگاندين صونك جمعيت كبرى اداره
 و ترتيب ايچون مخصوص مشورتلر توزوب شول مشورتلر بويىنچه محله
 و كيللرى نظارتى آستنده مدرسه ناظرى آقچدى تپوشلى كورانگان اورنلارغه
 صرف قيلور.

(۲) شاگرد كوبلگى و درس انواعى كوبلگى و ضرور درس لر
 بارده بر مدرس اقتدارندغنه بواوب يتگانلكى ايچون بر مدرسه ده
 بولغان شاگرد شول مدرسه مدرسينه خاص بواوب اينچه عموم قزان شاگردى
 عموم قزان مدرسارينك شاگردارى بواوب نانواورلار و مدرسارينك
 اوز آرا تقسيم و تعيين قياولارينه كوره كرك درسيني باشقه مدرس لر
 حضورلارنده اوقورلار.

(۳) مدرس لرنك خاص اداره لرى ايچون ايكى هيات تعيين ايدلور
 برنجى (هيات صغرى) خلفه لرى ايچون دين دورت و يوقارغى درجه شاگردلر
 ايچون اويچ مجموع عهدي كه سنه عموم طلبه طرفندين سايلانوب مدرس نيك
 تصديق برله تعيين ايدلور بو هيات مدرس نيك ايچكى اشلارينى
 طلبه نيك استقامت و اجتهاد و اخلاق و مدرس نيك نظافت و باشقه حاجات
 جهت لرينى كوزادر.

ايکنچی (هياة كبرى) مدرس، مدرسه ناظری، محله وکلاسندین سايلانوب ايکی کشى، هياة صغرادين سايلانوب بر خلفه مجموع بيش كسه دين مركب بولور بو هيات اولگى هيات استوندين قارار تيوشلى آدمنى مدرسه دين چيقارر وموننك امثالى بيو كرك خدمتلرنى اوتار.

(۴) شا گردنى ايسكى بولسه شهادت نامه سينه واو لك كوراگان اخلاق واجتهادينه كوره مدرس مدرسه گه وتيوشلى صنفينه قبول قيلور. ويانكى شا گرد بولسه اصولى مدرسه دين شهادت نامه سى بولماسه هياة صغرى نذك امتحانى بوينچه واخلاقنده بر آز استفسار وتحرى صونكنده مدرس قبول قيلور هر شا گرد (جماعت آچه سى) مدرسه مصارفى اچون شهر ايجى مدرسه لرده بيش صوم زابود ويانكى بسته مدرسه لرنده اوچ صوم برله تذكره سيني (پاچپورطنى) مدرسه اداره (كانسالار يه) سينه تابشرر صونكره اداره مدرسه دين ير كورساتور. يازده تيوشلى وبيلگولى وقتده امتحانلار ينى تمام قيلوب مدرسه دين كيدر

(۵) عموم طلبه مدرسه ده تورغان ودرسخانه لر گه دوام ايتكان مدتلرنك -صونكره وسائر اوقاتده اوزدين ووجدانلرينه امانت- اداب اسلاميه (هرامدين ساقلانو فرض وواجبنى تيوشنچه اوتاو) ومراسم هليه (كيم سالوم تيل وسائر معيشت عادتى) نى محافظه برله مكلف بولورلار. (كيوملرى اچون مخصوص مشورت برله علامتلى وملى روشده رسم تعيين ايدلور)

(۶) مدرسه لر هر قايسى مدرسه دينيه وامام ومدرس ومعلم ومؤذن كبنى مناصب دينيه اربابى يتوشدرو اچون قويولمش مبارك ومحترم بنالرتانولورلار* دين نظرينه مخالف و اجنبى قاتوشماسندين يغو شمه بولغان حرکت وروش ورسم گه مدرسه لرمزده مساعده ايدلماس *

(۷) شاگردلرنك ايستكان درسلىرى كرك علوم دينيه دين كرك مقدماتى و معاونى سانالغان علوم عقليه دين بولسون دين ووظائف دينيه كركسونگان جهتلە درس پروگراملارينه ادخال ايدلور و حال اقتضاسنچه و طاقت تحملنچه اجراسنده بدل همت و جهد ايدلور و بو مطلوبقه اعانت اچون البته مدرسه لرننك كتبخانهسى بولمق و هم يتوشلكلى بولمق تيوشليدر *

عقل و زمان تىلاگان، شرع شريف انكار ايتمگان فن و معرفتنى يوقارغى جهتكه موافق بولغان قدرلىنى ايسكيد بولمغان و فلان و فلان ديه منطقسز دليل گه قاراب رد قىلونماس *

(۸) مدرسه لرننك علم كبى اينك قدرلى و نازك، اينك عقل و صاف دماغه محتاج بولغان فضيلت تحصيلينه موافق و مساعد بولوردای، هواسى صاف و یرى ايركون و معيشتى طنچ بولماقنى لازم كورلادر * بلاد اسلاميه (حرمين شريفين، مصر و استانبول، بخارا و هند) ده اولغان مدرسه لر هر قايسى مذکور روشده بنا و ترتيب ايدلمشردر * بز نك بلغار يورطنده تيزدين آنلار كبى بنا و ترتيب ايتمك آغير ايش بولسه ده ضرور و فرض (گوده و عقل صاغلاقينه ضرر قىلماسلق) قدرلىنى رعايه ممكن در.

ولهذا علماء؛ مکتبتهنك مدرسه دين آيورم بولمه ده بولماقيني و مدرسه بنالرى برله شاگردنك سانينى چاغشدرلماقيني، آش و چاپلر عمومى و وقتلى و خاص اورنده غنه قىلونماقيني مناسب كوردیلر *

(۹) ايتولگان ماده لرنى محله و كيل لرى يخشى اويلااب اوشبو سنه

مای ایچنده عموم اهل قزان وکیللری (جمعیه کبری) مشورت ایدوب ماده لرگه تیوشلی روشچه تفصیل وایضا حیلار ویروب کلاچک کوزده بالفعل اشکه یاراردای وکرشوردای مرتبه گه کلتوروب مدرسه لر ایچون مفصل بر قانون توز و سه لر ایدی *

شیخ کمال مقری ننگ تر جمهء حالی

۱۳۲۴ سنه ۱۷ نجی صفر شیخ کمال افندی فاجعه سی قزانده هر کمکه بلوندی، کورلدی و اثر ایتدی شیخ مذکور قزان ولایتی بلکه بتون بلغار و باشقرد و تمن و قزاق مملکتی ایچون غنیمت و آننگ خدمتینی اوتاردای کورنکان خلفی یوق بر نادره الزمان ایدی بس مشارالیه حضرتلر - ینک بعض احوالینی یازمق و کاعنده قالدرمق تیوش کورلادر

مشار الیه ننگ نسبی

شیخ کمال الدین ابن ملا سیف الدین ابن ملا عبد الناصر ابن ملا مرتضی ابن ملا یونس (غفر الله لهم) مذکور ذاتلار هر قایوسی سنبر ناحیه سند کاشه نام الوغ قریه ده امام بولا کلگانلر و خلق ایچون فائده لی دین یولنک یارد ملی و کور کام خلقلی بولوب هر ایلنک محبتلرین قزانا کلگانلر .

والده سی بوا قریه بندگی قارلی نام قریه ده امام بولا کلگان نسبدین ملا عبید الله ابن ملا رحمت الله ابن ملا عبد الحمید ننگ عمه سی بلقیس بنت ملا عبد الحمید در مشار الیهانی شیخ کمال دیانت و درایت صاحبه سی اید کینی سویلر ایدی .

ولادت

خلقمزدہ تاریخ ضبطی بیک ناقص بولغاندین مشارالیه ننگ بر اشندہ
چین درست ضبط ایدالگان تاریخی نابولمادی مگر ولادت تاریخ میلادی
ایلہ ۳۵ نجی سنہ دفترنگ یازلغان آی معلوم دگل حساب ہجری (اسلامی)
اوزرہ ۱۲۵۰ یا کہ ۱۲۴۹ سنہدہ بولمق کرک

تحصیلی

مبادی تحصیلندہ بوادہ ملا عبدالواحد بن عبدالرحمن بن قلی مدرسہ۔
سنہ بولوب صونکرہ قزانندہ ملا بایمیراد^(۱) بن محرم مدرسہ سنہدہ بر آز
وقت بولغان انک وفاتندین صونک ملا شہاب الدین ابن ملا بہاء الدین
المرجانی مدرسہ سنہدہ بولوب مدرسہ مذکورہدہ بنی یونس ننگ آرتق
مداخلہ وتغلبلری سببلی بولغان فتنہدہ شاگردلرننگ تارالغان زمانندہ
مچکرہ قربندہ اولان مشہور ادای قریہ سنہدہ آغاسی ملا نعمان ایلہ مقری
مشہور ملا طاہر^(۲) بن سبحانقلی حضورندہ نیچہ آیلار بولغان وقراءت
توزایتکان برادرزادہلری ملا صلاح الدین وملاحسن الدین ابنی ملا نعمان
نقللرینہ بناء بوادہ ملا عبدالنصیر^(۳) ابن محمد امین حضورندہدہ بولغان
ایکان ولکن قزانندین قایتقان وقتلرننگ یاز کونلرنندہ تورغان بولسہ کرک
یا کہ قزانندہ مدرسہ مر جانیہ ننگ فتنہلنگان زمانندہ بولغان بولور یوقسہ
ملا عبدالنصیر ابن امین ننگ بواغہ اور ناشمقی ملا بایمیراد بن محرم ننگ
وفاتندین ایکی اوچ سنہ صونکرہدر

۱۲۷۹ یا کہ ۱۲۸۰ سنہدہ حج سفرینہ کیدوب زیارہ حرمین وبرر سنہ
مکہدہ مجاورت وبرآز تحصیل علم ایلہ مشرف بولوب قایتقان بولسہدہ
مملکتنی طانچسز تابوب ایکنچی قات سفر ایتکان بوسفرندہ مصر دہ
تخمینا سکز توقز یل قدر اقامت ایتکان بولسہ کرک

۱۲۹۰ سنه لرده قایتوب قزانده قرأت و تجوید او گرادو گه کرشدی. اقامتی حاجی صفا بن علیکای او نده بولوب عمومی تعلیمی غالباً بازار مسجدنه ایدی. بواثناده حفص روایتنچه امام عاصم قرأتنده خلف الصدق و بش آلتی سنه لر دین بیرو مدرسه محمدیه ننگ اعدادیه و عالییه اقسملرنده تجوید و قرأت استاذی حاجی صادق بن صفا بن علیکای مشارالیه حضرتندین اخذ و اتقان ایتکان *

۱۲۹۲ سنه دینه حج سفرینه کیدوب اداء حج ایتدک دین صونکره ترک و روس (پلیونه) محاربه سی باشلانوب مشارالیه حضرتی یینه مصرده قالدی. بودفعده جامع ازهر ننگ رواق اترک نام شعبه سنک امام بولوب قرآن و تجوید تعلیمی برله اشتغال ایتدی. و اولدین اوق بولغان حسن خطینی اتقان و تکمیل ایدوب بالاخیر ۱۳۰۷ سنه دینه قزانغه قایتوب قزانده جامع ازرق (زنکار مسجد) ده امام بولوب اوتکان ملاغیاث ابن ملاحیب الله ابن رحمانقلی دین صونکره برادری ملا اسماعیل ابن ملا حبیب الله دین قالغان شمس جهان بنت ثابت بن ولید الجواشیلین نکلانوب و آننگ ملا حبیب الله المذکور دین قالمه اوینه نزول و توطن ایدوب چین اجتهاد ایله تعلیم تجوید و قرآن غه شروع قیلدی و هم خط ثلث و نسخ و رقعہ او گراتدی * مدرسه محمدیه ده اون ییل قدر ایام تحصیلده یومیه او چار دورتار ساعت بلا خلف تعلیم قرآن و تجوید قیلور ایدی. امام حفص روایتنچه امام عاصم قرأتینی و کاه امام ورش روایتنچه امام نافع قرأتینی و طالب صادق بولغانده وجوه سبعة اوزره بولغان قرآت متبرکه نی روایت و تبلیغ ایلر ایدی جزاه الله خیرا. و فضل و قندک حسن خط تعلیمنده بولور ایدی. مدرسه محمدیه ده و آندین نارالیش شاگرد تارماقلارنده قرأت و حسن خط بو ذات ننگ اثریدر، و یاز موسمنده تعلیم اچون اورنبورغ و تمن کبی معروف

یرلرگه باروب تعلیم ایدر ایدی * سیبر یا ننگ ممتاز جوماردی حاجی
 نعمة الله بخاری تمنی (غفر الله له) یاز کوننده تکرار آلدروب اطرافدین
 اماملر و شاگردلر بیغوب کوب آدملرگه مشارالیه حضرتندین قرآن
 تلقی ایتدردی اوزی هم کوب استفاده قیلدی *

اخیرگی دورت بش سنهده کیفی ضعیفلندی قوه بدنیه سی آز ایدی.
 یانغینلر سببلی معیشت اشغالیده آرتدی مدرسه گه ملا زمینی قویمقغه
 مجبور بولدی. فرصتی صیغدرغاچه جوارنده اولان زنگار مسجدده طلبه
 وغیرلرگه اوقودر ایدی *

قزان ننگ اغنیاء (بایلار) و کسبه (کسب کشیلری) طائفه لرندین هم
 بایناق آدملر قراآت اخذ ایتدیلر و یخشی فائده لاندیلار *

ملا شا کر بن عبدالجبار امام مسجد بورنای حاجی صفا بن علیکای
 واوغللی حاجی صادق علیکای و حاجی عبدالرحمن علیکای، وملا اسحاق
 المؤذن، و حاجی مفتاح الدین ابن ملا سیف الملک قندرلی وملا نصر الدین
 الصباچای و جمال الدین بن شیخ - حسین (مدرسه محمدیه مقریلارندین)
 و ابراهیم بن سلیمان ادریس و مفتاح بن عبدالمنان وزینت بن زین الله
 عثمانی و شا کر بن محمدجان موسی وغیر هم یخشی استفاده ایتدیلر *

فقیر مصرده و قتمده شیخ القراء الشیخ محمد المتولی حضرتلرندین قرآن
 اوقودقمده مشارالیه حضرتندین خیلا (بایناق) استفاده ایتکان ایدم.
 مصرده وقتنک ملا صالح جان بن محمدجان البارودی وملا عارف ابن الشیخ
 حسن القورصاوی وملا محمد گری ابن ملا عبدالناصر الاجوی و پنایر
 قاریسی ولی بن دین محمد و معلم مشهور عثمان افندی الازهری و عنایت بن
 الکمال ایساکی وغیر هم اخذ ایتمش شا کردلرندیندر.

کُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا

قرآن کریمک اینک موجز اینک بلیغ آیتلرننک بریده کُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا آیت کریمه سیدرکه بو آیت حقنده علی بن الحسین بن واقد حضرتلری «جناب حق بتون طبنی یارم آیتده بیان ایتدی» دیمش. واقعا آزغنه تأمل برله شول آیتننک میلیونلر چه آدملری قبره کرتوچی معک (قارن) آورولارندین صاقلی تورغان بر قاعده طیبیه اولدیغی آنکلانور. کوبراک آورولارننک سببی آشاو ایچوده اسرافدین حاصل بولغان معده بوز وقلغی در. اگر کشی بوقاعده گه رعایت قیلوب اسرافدین صاقلانسه جمیع آورولاردین قوتولور. چونکه آدمننک دنیاچه یاشامکی، ترکلکی آشامق ایچمک ایلان اولدیغی کبی حقیقه آشاو ایچوده آشاغان ایچکان نرسه لرننک تنگه سنکمکی برله در آشنک سنکمکی ده فارن واسطه سیله بولد یغندن معک ننک سلامتکی بتون اعضاننک سلامتکی، وآننک آوروی بتون اعضاننک آوروی دیورلک درجه ده اهمیتلی بر اعضادر. شول قدر اهمیتلی ایل برابر جناب حق معده نی انساننک اوز تصرفنده قیلمش، کوب وقتده کشی خطالق برله قارنغه اول قدر جبر و ظلم قیلا که اوزیده خطاسنی معده آشنی قبول ایتمی باشلاغاچقنه، حال تلی برله «مین سیندن کورگان جبر و ظلم غه اوزاق چدام سینده جدا» دیب ایته باشلاغاچغنه آنکلاب اوکونورگه توتونا. لکن اش اوتکان بولا. کاشکه بیچاره انسان اولدن اشنی آزر اق اویلاب، معده ننک وظیفه سنی وحاجت بولغان آش و صوننک اولچاوینی بلوب کوب آشاو ایچودن صاقلانسه ایدی موندی فائده سز اوکونچلرگه دوچار بولماس ایدی هم آوروننک وطیب ننک نی ایدکینی بله پیچه طنچ راحت راحت عمر ایتار ایدی.

معدہ بوزلوی نذک ضرری بونذک ایله گنه تمام بولسه اسرافدین
 صافلانوغه اول قدر اعتنا ایدلماس ایدی بلکه بوندن ده قورقنچلی
 بوندنک ضررلی برجهتی واردر که اولده عقلغه ادب که کهچیلک کلتر ویدر
 برکشیننک معدہسی بوزولسه عقلی کمی، خلقی بوزوله، یوق بار
 نرسه لردن قورقوچان بولا، نهایت دیوانهلق برله مبتلی اولوب اوزینک
 واهل واولادینک هلاکینه سبب اوله دیمشدر. کره ارض اوزرنده گی
 انسانلرننک مشقتلرینی، قایغولارینی، آرالارنده دائم بولغان نزع
 وتالاشولارینی یخشی اویلاب قاراساق بارسینی نذک توبی معدہ بزوقلغی
 اولدیغنی کورورمز.

انساننک احوالی باشقه حیوانلارغه قیاس ایدلدکده کشی هر کونده
 تورلی تورلی آشلردن قات قات آشار ایچون یارادلما ی برتورلی
 آشدن ایکی اوچ کونده بر مرتبه آشار ایچون یارادلدیغی ظاهر اولور.
 خلق کوب آشاو ایچوننک ضررینی کوب زماندن بیرلی آنکلاب
 اول توغریده بیک کوب حکمتلی سوزلر سویلاب اوتمشدر مثلا «البطنه
 تذهب الفطنه» «قارن توقلغی زیرکلکنی بتره» دیمشدر. بقراط حکیمگه
 نیچون آز آشیسنک دید کلرنده «مین دنیاده تورواچون آشیم، باشقه
 کشیلر آشاو ایچون تورالار» دیمش. طبیبلرننک بعضی قایسی دوا
 یخشیراق دیب سؤالگه «آشیسنک کیله توروب آشاودن توقتامق»
 دیب جواب ویرمش بو بادهغی سوزلر زور زور کتابلرنی تولتوررلق
 کوب اولدیغندن شول قدرله اکتفا ایدلدی.

بو اورنده شونیده سویلیالم که بو قدر ضررلی اولان کوب
 آشاوغه اینک بیوک سبب آشنک تورلی تورلی بولویدر چونکه کشی
 برتورلی آشدن تو یغاچ اینکنچی تورلیسنی کورو ایلان آندن آشارغه

نفسی تلی شول روشپه ایکنچی اوچنچی دورتنچی ..... لرندن آشاب
معدنی کوچندن آرتق اشلارگه مجبور ایته . عقل و بدن ننگ سلامت
قالوینه اینک اعلی چاره آشننگ برگنه تورلی اولمهقیدر . (الهلل) دین ترجمه (توفیق)

اش اغیرلقینه اسات بر دوا

آمریقاننگ نیویورک شهرنده بر طبیب (دوقتور) آش قزانی بوز وقلغی
آش سنکماو یاخود بیک اغر سینکو کبی آورولارغه دواء ایتمک برله
مشهور ایدی . لکن دواء قیلو کیفیتین هیچ کیمگه سویلمای و سویلمای
ایدی . اگر بر آدم مذکور آورولاردن دواء ایتدررگه کیلسه نیچوک
دواء ایتکانن هیچ کیمگه سویلمسکه آنط ویمین ایتدرر صونکره دوا ایدر
ایدی . بو طبیبننگ معده آورولارینه دواء ایتمکی اوزینه و باشقه لرغه
بیک فائده لی بولوب کیتسه ده لکن باشقه طبیبلر موننگ نیچوک دواء
ایتکانن بیلمایلر و دواء ایتدروچیلرده سویلامیلر ایدی . موندن بر نیچه
یل مقدم مذکور طبیب وفات بولدی . دواء ایتدروچیلر ، بز منگو
سویلماسکه آنط ایتماک ایندی سویلسا کده ضرر بولماس دیب دواء
ایتویننگ کیفیتن بیان ایتدیلر شویله که : ایرته یوقیدن تورغاچده بش
دقیقه قدرلی قولنکنی یودرقلامیچه فقط اوچ برله گنه اقر و نلاب معده گه
یاخود ایچا کلرگه صوغوب تورمق کرک اوپله اشندن بر ساعت چاماسی
مقدم ، کیچ برله تاغی شولای اوچ برله گنه اون بشار دقیقه مقدری
معده گه اقر و نلاب صوغوب تورمق کرک (شول وقتده آش قاینی تورغان

اورنینه (آش قزانینه) اورناشوب قایناب سنکادر و طعام یولی آچیلادر).
 و بو طریق ایله دوالنمق کوب مرتبه تجر به ایدلمش و نیچه تورلی دار و لاردن
 فائده تابمغان آدملر بوتد بپردن فائده لانه شلردر. (الهلال) دن تر جمه (برشاگرد)

ملی و دینی شعر

توغانلرم! قونداشلرم ایلداشلرم یولداشلرم

بار سز لرگه کینکاشلرم بولنکز سز یولداشلرم

ایته من! دنکلانکز. او یلامای اوزمانکز

بارمز برحق بنکسی مز بر پیغمبر امتی مز

بر باباننک احفادی مز بر آتاننک اولادی مز

بر له شیک بر گورمز بیلشیق ایوشورمز.

بز محمد (صلی الله) امتی مز خلیل الله ملتی مز

توغری یولنی ازلاوچی مز حق یینی کوزلاوچی مز

توز یولغه کر وشایک! نق یبکا یابشایق

حق علمنی فرض ایتدی ار بابینی تفضیل ایتدی

آنامز یول یازمش ایدی علم ایله تابدی کیتدی

اوقیق! بلورمز. توتیق قیلورمز

امّا ابلیس عابد ایدی کبر ایتدی جاهل ایدی

خلاص یولن تابا آلمای لعنت طوقن کیدی کیتدی

عالم اول! آیانه عابد اول! تایانه

علم حق ننگ اوصافیدر اخلاق رسول خصلتیدر

کسب سودا سنتیدر هنر رسل عادتیدر

آل! رسول خصلتن توت! رسل سنتن

بار آدم بالالاری نسلداشمز   بار ترک قومی قان وتلداشمز
بار اسلام خلقی دین فرداشمز   آرامزده یوق هیچ دشمانمز

فائده لر بول: خیرلقغه، یارارسنک سن خالقغه

آتامز ترک عزتلودر.   آنامز صقلاب عفتلودر (*)

یرمز بلغار برکتلودر   اسممز تاتار شهرتلودر

اوت! آتا غیرتن توت! آنا عفتن

بلغار قومی اهفادی مز   کسب سودا میراثمز

هنر صنعت زراعتنی   سیوب قیلغان اجدامز

یویماغل! ایزلارن قویماغل! اشلارن!

تانک آندی قرنداش اویغانایق   برمز بر غیرنی اویغاتایق

بو کون نه کرک او گرانایک   تانکغه نه کرک اویلاناایق

اویغانایق! طورورمز. اویلاناایق! کوررمز.

بر بریمزنی بارلاشایق   بارمز برکا برلاشایک

سوزلاشایک گرلاشایک   کینکاشایک کیلوشایک

ازلایشیک! تابشورمز. سوزلاشیک! تانشورمز.

نورلندرایق عقلمزنی   یکتلندرایک کونکلمزنی

بلوکلاندرایک هر برمزنی   امیدلندرایک قومهمزنی

یولغه کر! یتارسن. باطر بول! ینکارسن

(*) خلفاء عباسیه زماننده بغداد شهرینه بارغوچی بلغار

قومندن صورادیلر سز کملر؛ دیو. «قوم متولدین التریک والصلقالبه»

یعنی ترک ایله صقلاب قومی آراسندن طوغمش بر قوم دیو جواب

بیردیله صقلاب اسمی تاریخلرده تورلیچه استعمال ایدلمشدر، بعض

وقت فینلر واصلوا انلرننک مجوعسنی صقلاب آتالمشدر. بعض اورنلرده

اصلوا انلرغنه. وبعض وقت فینلر گنده صقلاب آتالمشدر. «قوم

متولد بین التریک والصلقالبه» ده گی صقلابدن فینلر مراددر. صقلابلرنی

عفتلو دیمک طبیعت وخلق جهتنچهدر. بر طرفدن وارا کر وایکنچی

طرفدن تاتارلر کیلگانچه جبر، ظلم، اوغریلق، خیانت، یالغان

وباشقه لرننک حقوقینه تعرض صقلابلرده هیچ یوق ایدی. تفصیلی

«تاریخ قوم تورکی» ده کوریلله چکدر.

ملتمزنى جان تىك سوهيك امتمزنك غمىنى بيايك

سوزمز، اشمز، مالمز ايله قوممزنك اشنى كورايك

اشچى اول ! ايلنكا . ساچقى اول ! قومنكا

عالملىر يول باشچى بولسون ماللىلر ياردچى بولسون

تدبيرلىلر اشچى بولسون عوام يول كورگوچى بولسون

ساچ علم ! يافتورسن قيل انفاق ! ايل طورسون

دنيانى دين كا ايگنك بلايك يخشى هم كينك ايگن لك الايك

قصان ناچار ايگن لكده يخشى ايگن بولمس بلهيك

يخشى قيل ! يرنگنى . سنكره كوت ! ايگننى

نادانلقنى خوب كورمايك معرفتنى خور كورمايك

كسب وهنر بابلارنده باشقهلرى اوزدرمايق

غيرت قيل اوزدرمه : قومنگنى توزدرمه

ايلانب كيتسون نادانلق قادالوب كيتسون يالقاولق

يوزتوبان كيتسون اشسزلك بيك يراق كيتسون غمسزلك

بلورگا بيك طروش ! اشلرگا بيك صروش !

نيچون قالايق كشيدين آرتغه نيچون توشوراياك ايلنى خورلقغه

يوقمى حق دين، سرمايه علم مالدە محتاجمى بز خلقغه

عارلنگل ! عار اشدن هيچ قاچمه حق اشدن

يوق ! يوق ! بارسیده بار باری تيك همتنى قولنكا آل !

قيل اجتهاد يوليله بار ياردم قيلسون اول غفار

همت قيل ! تاونى يار آرتقه قالمق الوغ عار

ايدە آطلا آلغه باص ! غيرت ايله يولنك آچ !

قالدرمه آرتك اوزنگنى قومنگنى هنرگا علمگا تيزراك قاچ !

اويغانيق ! اويغانيق ! اوگرانيك ! اوگرانيك !

ازلەشيك ! گرلەشيك ! سرلەشيك ! برلەشيك !

تاریخدن بر صحیفه

ایکنچی ساندین صونک

۱۷۴۰ نچی یل ۱۱ نچی سینتا برده، «نو و کریشچینسکایه کانتورا» آچار ایچون ویصاچایشی ایمننوی اوکاز چقدی، و بو اوکازده کانتوراننک اش کوروی ایچون ۲۳ ماده دن عبارت مفصل پراغرامهاسی بار ایدی. بو اوکازننک برنچی بش ماده سنده خرستیان دینن هم خرستیان عادتلرین بیگرنک آلدی کورتورگه طرشو و بوننک برلان برابر یانکا خرستیانلقغه کرگانلرنی توروده خرستیانلرغه یقینلاشدروغه و قرداشلاندررگه ممکن قدر طرشورغه امر قیلنغان ایدی. آلتنچی ماده لرن دین اون ایکنچی گه قدر خرستیانلقغه کرگانلرنی اورناشدرو خصوصنده بولوب آلا رنی ممکن قدر روسلرغه یقین اورناشدررغه و آلا ر برلان قاتشدررغه قوشلغان ایدی. تاکه روسلر برلان یقین توروب آلا رننک عادتلرینه و طور-مشارینه تیزراک آلا شسونلر. ۱۳-۱۵ ماده لرنده یانکا چوقنغانلرغه آچه کیوم شیکلی وبر نیچه وقت تولاو تولاتماو هم آلا رنی صالداتقه آماو شیکلی ناغرادلر و امتیازلر بیرورگه قوشلغان ایدی. ۱۶-۲۰ ماده لرنده یانکا آچلغان کانتوراننک اشتاتلری (کانتوراننک خدمت ایتوچیلری) هم آنکا کیرک آچه نی قایدن آلا ررغه ونیندی اورنلرغه توتارغه کیرکلکی کورساتلگان ایدی. ۲۱ و ۲۲ نچی ماده لرنده روسدن باشقه خلق ایچون محل پوپلری چغارو ایچون سینترالنی دوخونی اشقولا آچارغه کیرکلگی واشبو اشقولاغه اشتات تعیین قیلوررغه سوته تیشی سینودغه امر قیلنغان ایدی. ۲۳ نچی ماده ده کانتورانی قاراوچیننک کانتوراغه کیرک نرسه لرنی و اوسطاؤ آلا شدرو کیرک بولسه سوته تیشی سینودغه مراجعت قیلووی نیوشلکی کورساتلگان ایدی.

«نووکریشچینسکایه کانتورا» غه مسکاو دوخونی آکادیمیہ سیننک
 دعوتچیسى «دیمیتری سیچینف» آرخیماندریت درجه سینہ ترفیع
 قیلنوب مدیر ایتوب قویلغان ایدی.
 سیچینف انقلاب اشکه توتونغاچ خرستیانلقغه کروچیلر کوبایه
 باشلادی. خرستیان دینینه کروچی آرتقان صایون آرتدی. لکن
 چوقنوجیلر آرتقان صایون آلاغه آچه کوب کیراک بولا باشلادی قای وقتده
 نسیئہ گه (کوتار گه) چوقندر غه توغری کیلدی. کانتوراده اولگی ایکی یلده
 چوقنغانلرننک عددی ۱۷,۳۶۲ آدم سانالوب بونلرننک ۷,۴۸۰ آدمینه
 ناغراد بیرلوب قالغان ۹,۸۸۲ سینہ وعده قیلورغه توغری کیلدی.
 بوندن باشقه مجوس اوللرندن و مسلمان اوللرندن چوقنغانلرنی ایکنچی
 یر گه کوچرو مصارفی کوبایه باشلادی. شوندن صونک بو کوچرو
 نظامینی اوزگارتدیلر. شول روشچه که اگر بر مسلمان اولنده یا که مجوس
 اولنده چوقنوجیلر کوب بولسه آندن مسلمانلرنی یا که مجوسلرنی قووب
 یبارہ باشلادیلر.

۱۷۴۲ نجی یلده دیمیتری سیچینفنی نیرغارود غوبیرناسینه
 کوچردیلر. و آننک اورنینه قزان سیمیناریه سیننک ریکتوری سیلویسترنی
 قویدیلر. سیلویستر اینک الوک اشقولالر آچونی کیرا کسنوب ۱۷۴۵ نجی
 یلده زویه ماناستیرنده، ییلا بوغاده و ساریوو کا کشایسکی ده اشقولالر
 آچدی. وشول روشچه خرستیانلقنی تاراتورغه ینکا یول تابدی. بو وقتک
 مجوسلر و مسلمانلر اوز قرداشلری ننگ خرستیانلقغه کوچولار بن مکروه
 کوروب آلارنی اولکگی دینلرنده ثبات قیلولرینه و کوچکانلرینی
 قایتورغه دعوت قیلہ باشلادیلر. بو روشچه میسیانیرلر برلن خلق ننگ

نزاعسى ۱۷۴۷ نچى يلك بىرلگان خصوصى وىصاچايشى اوكان (*) برلانده توقتالمادى. نىچك بولسەدە مىسيانىرلر كورساتكان بوينچە چوقنغانلرنىك عددى ۱۷۴۹ نچى يلك ۲۱۷,۲۵۸ اير وختون بولدى. وشول وقتدانوق خرىستيانلقدن قايتوچىلر بولە باشلادى. بونىك بر نچى سىبى مسلمانلرنىك دعوتى ايدى. وبونىك برلان برابر مسلمانلرنىك مسجدلرى نىك كوبايە باشلاوى ومكتبلر بنا قىلونه باشلاوى ايدى.

بور وشچە چوقنغانلرنىك اسلام دىننە قايتولرى حكومت نىك نظرىن جلب ايتدى، وتورلى يول برلن توقتاتورغە طرشورغە مجبور ايتدى مثلا: وعظلاب، قورقتوب وحتى جزالاب وكوب وقتدە بىك الوغ جزالرغە سىب بولدى، لىكن بور وشچە طرشولر مىسيانىرلر فائىك سىنە چغوى بر ياقدە قالوب بالعكس چوقنغانلرنىك مسلمان دىننە كوچار گە طرشولرىنە غنە سىب بولدى. بوندىن صونىك مسجدلر حقنە بولغان نظاملر اوز گارتلوب «كرىشچىنسكيا كانتورا» غە يقىن يرلردە گى مسجدلرنى بترور گە نظام چغارلدى. وبو نظام بوينچە بىك تىزاشكە كرشلوب مسجدلر واطلدى. لىكن بونىك سۇ نتيجهسى يات مەلىكت لرنىك روسىە گە سىياسى قاتشوينە سىب بولدىلر. شوندىن صونىك مسجدلر حقنە تاغى يانكازا كون چغارلدى ومحلە خلقى مسلمان ۲۰۰ — ۳۰۰ بولسە اول اورنغە مسجد سالورغە رخصت بىرولە باشلادى.

۱۷۴۹ نچى يلدە قزان تىكراسندە كانتورادە قزان بىپىسقوپى «لوقا-كاناشىويچ» اش كورە باشلادى. «لوقا» مسلمانلرغە بىك نق قارشى طوراً باشلادى وآلارنىك قانىنە طوز صالە باشلادى گە اسمى حاضر گە قدر مسلمانلر آراسندە يمانلق برلان ذكر قىلنەدر. اول اينىك الوك چىركاولرنى

(*) بو اوكان نىدن عبارت اىكانلىگى كورساتلگان بولسەدە قرىنە برلان مىسيانىرلرغە قارشى توروچىلرنى جزالو اىكانلىكى معلوم.

كوبايوتوب صونكره بايا ايتلگان دورت اشقولاغه بالالار جيه باشلادی. مسلمانلر، بالالرمزنی کوچلاب چوقندره ديب سوه تيشی سینودقه مراجعت قیلسه لرده سینود آلاغه اعتبار قیلدی. فقط ۱۷۵۰ نچی یل ۳۴ نچی دیکابرده اوکاز بیرلدی که چوقنورغه تلاگان کشی اوّل پراشینیه بیروب شوندين صونك قبول ایدولسون. بو پراشینیه لرننك روس تلنده بولوی لازم بولوب ومیسیانیرلرننك کوچلاب چوقندروی شبهه سی چوقنویچیلر عددنی صفر درجه سینه توشردی.

۱۷۶۴ نچی یل ۶ نچی آپریلده نووکریشچینسکایه کانتورانی بترورکه ییکانیریناقتارایه طرفندن امر قیلندی. وشوندين صونك میسیانیرلق اشلری باشقه اشتاتلرده غنه قالدی. بو کانتورا بترولمه سه میسیانیرلر کوب اش کورورلر ایدی، لکن بو زماندين صونك مسلمان دعوتچیلری اثری برلان کوندن کون چوقنغانلردن ایسکی دینلرینه (اسلامغه) قایتوچیلر بلونه باشلادی. میسیانیرلر اشینه مسلمانلرننك نی درجه ضرر ایتکانلرینی کورساتور ایچون توبانده گی هاللرنی کوز آلدینه کیترو فائده دن خالی بولماس.

ایدل بوینده غی روسقه باشقه خلقننك فین نسلندین بولغانلری اوز دینلرینه ثباتلری نق توگل: آلا ر کم یاننده کو برک تورسه شوننك عادتین شوننك دینینی قبول ایتهلر. قای برلری خرستیان سانالسه لرده ایسکی مجوسلاک عادتلرین طاشلامغانلر ومسلمانلر چه جمعه کون بیرام ایتهلر، چاچ آدرهلر، کله پوش کیه لر؛ نوح وعیسی محمد (علیهم السلام) نی الوغلیلر. بو روشچه بولغان خرستیانلر دیانت اعتباری برلان مجوسلاکدن بردهیراق کیتمگانلر.

بوندین باشقه ایدل بوینک ترک نسلندن بولغان تاتارلرنک خرستیانلری
ایکیگه بولنه. اصطار و کر ویشچوننی ونو و کر ویشچوننی. اصطار و کر ویشچو-
ننی لری قزان آلنغاچده خرستیانلقغه کر تلکان تاتارلر. آلاری کوب
وقت روس آراسنده توتولغانلق برلان تمام روس عادتینه آلشغانلر، فقط
تلری تاتارچه بولوب فالغان. اصطار و کر ویشچوننی لری قزان غوبیرنا
سندہ باری ۱۷۶ ۲۸ جان سانالہ.

نو و کر ویشچوننی تاتارلر بوتونلای او لکیلرینه باشقه طبیعتده. آلار
« نو و کر ویشچینسکایه کانتورا » آچلغاندین صونک خرستیانلقغه کر تلکان
تاتارلاردر. آلارنک عددی او لگیلردن کوب کیم؛ قزان غوبیرناسندہ باری
۱۷،۶۰۰ بولوب آلارنکده کوبسی خرستیانلقدن بتونلای باش تارنہ لری؛
اویفا غوبیرناسندہ بیک آز بولغانغه حسابلری بتونلای سانالمغان. مونه
بولارغه قاراب چن مسلمانلر آراسندہ خرستیانلقنی تارانوچیتون ایکانلگنی
بلوب بولہ، بویانکی مکرہ لری مسلمانلردن آیروی بیک چیتون. نی قدر
خرستیانلقنی کر تورگه طرشولاسندہ آلار اسلام دینینی توتہ لری؛ جمعه کون بیرام
ایتہ لری، تاتار کیومی کیه لری، چاچ آلدرالر، سیرا ککنہ مسجدکه بارالر.
قای وقتده بالارینی کر بستیت ایتولری خرستیانلرچه نکاح اوقتلاری
فقط قورقبقنہ اشلاگان اشلری بولہ. آلار بو وقتده لازم بولغان تولاو
لری تولارگه تیوش بولہ لری وشوننک ایچون خرستیانلرچه قیلہ لری. و باشقه
تورمشلرندہ خرستیانلر برلان برگه بیر بیروله لکن بو بیرنی تاشلاب
بیر بیرولمی تورغان اورنغه اوزلری ننگ دینداشلرینه یقین برگه کوچه
لری. بولار معیشت جهتندن بولغان هر اوراقلرغه چدیلر؛ لکن آچق
اوزلرینی بزخرستیان دیب ایتوگه رضا بولمی لری.

گرچه بولار ۵-۶ بابادین بیرلی خرستیان سانالسه لر ده همان اسلام دینی کونکلر نده نق برکتلگان . بولار ننگ خرستیانلقدین چغو لرینه دلیل بابالری دیننه قایتورغه رخصت صوراب پادشاه اسمینه بیرلگان پراشینیه لریدر .

مکره لر نی خرستیانلقده صاقلار ایچون حکومت طرفندن تورلی وسیله لر اجرا قیلوندی لکن آلا ر بارده بولار آراسنده اسلام ننگ نغوینه غنه سبب بولدیلر . بو وسیله لر دن مثلا مکره لر نی مسلمانلر دن یراق روس آراسینه کوچر و شیکلیلر (۱۸۲۹ ، ۱۸۳۵ ، ۱۸۳۹ هم ۱۸۴۱ نجی یل لرده بولدی) همان آلا ر ننگ تور مشلرینه ضرر کیلتر وب طبیعتلرینی بوز و غه سبب بولدی . بور و شچه ده بر نرسه ده بولغاچ همان خرستیانلقدین چغو دائم بولغاچ حکومت بولار ایچون باشقه بر وسیله ازلاب ۱۸۵۵ نجی یل ۲۹ نجی مای ده ویصاچایشی اوتویر یژ دینیه برلان بر سیکریتنی کامیتیت آچار غه مجبور بولدی . و بو اوکاز جمله سندن : « بقین یر ده گی اسؤه شچیننیکگه مراجعت قیلماغان اهتد ا قیلو چینی قزان دوخونی کانسیتوریه سینه بیرلسون ونیچکده بولسه خرستیانلقدغه قایتارلسون چوقندر لمغان بالارینی آتا آنالر ندین پالیتسیه آر قلی آلوب چوقندر لسون ؛ خرستیان نکاحی برلان او یلانمگان ایر لر نی خرستیانچه نکاحلاندیرلسون ، اکر قبول قیلمه خاتونن آلنسون وخاتونلر حقنک ده شولایوق قیلونسون » دیولگان ایدی بو وسیله باشده مامادش اویازنده گی تاتارلر حقنده قویلغان بولوب مکره لر ننگ بونکا نقلاب قارشی تور ولری سببلی بونظام ۱۸۶۱ نجی یلک توقتاتلدی . وشول آرا ده (۱۸۶۶ نجی یلده) تتوش اویازنده گی مکره لر ، باری ۵،۴۵۳ ایر وخاتون اوزلرینی مهتدی اعلان قیلدیلر .

فهرست

صحیفه

صحیفه

اصلاح مدارس حقنده جمعیه العلماءنك	الله لفظینی بردین آرتقغه هیچ کم اطلاق
۷۵ . . . . . فکری	۶۴ . . . . . ایتمگان
۷۹ . . . . . شیخ کمال قاری نك ترجمهء حالی	۶۶ . . . . . بسم الله نك تفسیری و فلسفه سی
۸۳ . . . . . کلوا و اشربوا آیتنده طبی فائده	۶۸ . . . . . هر سوره او لنده بسم الله ایتونك آرتقلقی
۸۵ . . . . . آش آغرلقینه آسات بر دوا	رسول الله نك آتا و آناسی حقنده ادب
۸۶ . . . . . ملی و دینی شعر	۶۹ . . . . . وفترت زماننده بولغان مسلمانلر
۸۹ . . . . . تاریخدین بر صحیفه	۷۱ . . . . . فلسفه دینی و آنك لزومی
	۷۴ . . . . . لسان عرب و ادبیاتی

مجله ایچون شرایط اشتراء

قزاندہ و باشقه یرده ایلتوب تابشرو ایچون

بر یلغه ۳ سوم.

اداره دین هر نسخه ۱۲ تین

اداره اوز یورطمده پنجشنبه و جمعه کوندین باشقده اولی دین صونك
اوچ ساعتدین بشکاچه اداره ده یموش کور لور.